

omleden, časniki, površen. Čampa pa po notranjsko poje. In to je največja vrednota te idilične povesti, zaradi česar je »Mlin v grapi« tudi branja vredna novost.

Tone Glavan.

Joža Herfort: Zelena bratovščina. Založba Pastir. Ljubljana 1940.

Ena in dvajset lovskih zgodbic v okusno opremljeni izdaji. Z veseljem vzamem v roke skoraj vsako lovsko knjigo, saj zbudi v človeku mnogo lepih spominov in razgiblje vso notranjost s košato in prekipevajočo življenjsko radostjo, ki kipi iz tesne povezanosti z naravo. Človek si res želi, da bi se umetnik kdaj res lotil obdelave lovskega življenja in nam dal knjigo življenjskega razkošja in volje do življenja. S tem pa nočem reči, da so Herfortove zgodbe slabe. Čisto srčkane so in precej lovsko diše, dasi jim manjka umetniške sile in pa poznavanje jezika.

Tone Čokan.

Ivan Prijatelj: Kulturna in politična zgodovina Slovencev. V. del. Mladoslavenci. Obdobje romantičnega realizma 1868—1881. Uredil Anton Ocvirk.

Peti del Prijateljeve Kulturne in politične zgodovine Slovencev od leta »pomladi narodov« dalje prinaša uvod in dve nadaljnji razpravi. Tudi uvod sam je prav za prav razprava, kakor je bila že pod naslovom Mladoslavenci in Mlada Evropa prvič objavljena v LZ 1924. Ta razprava sama obsega dva dela, in sicer govori Prijatelj najprej o novi periodizaciji naše književne zgodovine, nato pa podrobno označuje generacijo Mladoslavencev.

V prvem delu zavrača Prijatelj dosedanje nazive tega obdobja naše književne zgodovine, Kleinmayrjev naziv tretja doba, ker ne pove ničesar stvarnega, Sketov naziv »doba narodne prosvete«, ker je pretesen, Glaserjevo poimenovanje »Bleiveisova doba«, ker je preobširen in imenovan po možu, ki v tej dobi ni bil več vodilna osebnost, pa tudi Grafenauerjev naziv »doba narodnega prebujenja«, ker je narodno prebujenje trajalo že od Pohlina dalje, a se končalo šele z zedinjenjem 1918. Odloči se za nova naziva »doba Staroslavencev« in »doba Mladoslavencev«; ta naziva sta bila po prvi objavi pričujoče razprave že splošno sprejeta med našimi književnimi zgodovinarji. Pripomnil bi le to, da bi ta del uvoda o periodizaciji naše književne zgodovine vsekakor bolj spadal v prvi del, na uvodno mesto »staroslovenske dobe«, in ne šele v peti del, in to kljub temu, da bi bilo treba uvod sam ločiti v dva dela.

V drugem delu uvodne razprave pa Prijatelj naše Mladoslavence podrobno označi, kako so izšli idejno in kulturno iz romantike, iz narodnega prebujenja, iz Mlade Evrope, Mlade Anglije, Mlade Nemčije, Mlade Italije, Mlade Poljske, posebno pa še iz Mlade Češke. Kot taki so bili naši Mladoslavenci narodno silno zavedni, vseskozi pristaši načelne narodne politike, ne pa oportunistične kakor naša staroslovenska generacija, dalje so bili sinovi nemškega meščanskega liberalizma in svobodomiselstva, v političnem pogledu nekaki skriti republikanci, zanemarjali pa so socialno vprašanje, zlasti visoko pa so dvignili estetske poglede na naše leposlovje in prešli iz romantike v realizem.

Prva razprava za uvodom nosi naslov »Slovensko, slovansko in južnoslovansko vprašanje pri Slovencih na prelomu šestdesetih in sedemdesetih let«. Tudi ta razprava je samo ponatis iz RDHV IV. iz leta 1928. V nji razpravlja Prijatelj o treh glavnih smereh v slovanskih vprašanjih med Slovenci v tisti